

Чуєв С. М., 2006. – 72 с.

15. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия. – 2-е изд., доп. – М. : Мегатрон XXI, 2000. – 334 с.

16. Макаренко Є. І., Тертишник В. М., Лобойко Л. М. Дізнання в міліції та в митних органах : навч. посібник / Макаренко Є. І., Тертишник В. М., Лобойко Л. М., Ліпинський В. В., Шиян А. Г. – Д. : Ліра ЛТД, 2003. – 452 с.

Чаплинский К. А. Освидетельствование как предмет криминалистического исследования. Изучены актуальные проблемные вопросы освидетельствования при проведении досудебного следствия. Рассмотрены научные подходы к определению понятия и сущности освидетельствования.

Ключевые слова: освидетельствование, тактика, тактическое обеспечение, следственные действия.

Chaplins'kyi K. O. Examination as an object of criminalistics research. The scientific article deals with consideration of actual problem questions of examination at pretrial investigation carrying out. The author have considered the scientific approaches to definition of concept and essence of examination.

Keywords: examination, tactics, tactical supply, investigatory actions

Надійшла до редакції 24.09.2014

Горбачевський В. Я.

доктор юридичних наук, доцент,
заслужений юрист України,

(Національна академія внутрішніх справ)

УДК 343.12

ОСОБЛИВІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У РЕАГУВАННІ НА ЗАЯВИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Розглянуто особливі форми взаємодії слідчих та працівників органу внутрішніх справ у період надходження заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, а також питання чіткого дотримання вимог встановленого порядку процесуальної діяльності на початковому етапі досудового провадження.

Ключові слова: заява про кримінальне правопорушення, Єдиний реєстр досудових розслідувань, журнал єдиного обліку, слідчо-оперативна група, огляд місця події, розкриття злочину за гарячими слідами, слідчі (розшукові) дії.

Постановка проблеми. Чітке дотримання вимог встановленого порядку процесуальної діяльності на початковому етапі досудового провадження є запорукою забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду (ст. 2 КПК) [1]. Встановлення та покарання винних, в той же час надійний захист прав громадян можливі лише за умови, що кож-

ному факту порушення закону надаватиметься належна правова оцінка встановленням точної відповідності обставин події, що містить склад кримінального правопорушення, фактичним даним.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до положень кримінального процесуального законодавства слідчий, прокурор, інші службові особи, уповноважені на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається (ч. 4 ст. 214 КПК). Відповідні обов'язки міліції щодо приймання та реєстрації заяви й повідомлення про кримінальні правопорушення закріплені у п. 3 ч. 1 ст. 10 Закону України «Про міліцію» [2].

Джерелами інформації про вчинення кримінальних правопорушень та інших подій, що надходить до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, є:

1) повідомлення будь-яких осіб та самостійно виявлені слідчим або іншою службовою особою органів внутрішніх справ з будь-якого джерела обставини кримінальних правопорушень (заяви або повідомлення про вчинення кримінальних правопорушень та інших подій підприємств, установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості; повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, опубліковані в ЗМІ; інформація громадян, представників громадськості та службових осіб, що надійшла засобами телефонного зв'язку, телеграфом про вчинення кримінального правопорушення);

2) повідомлення будь-яких осіб, які затримали підозрювану особу на місці вчинення кримінального правопорушення.

Порядок подання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення регламентується КПК, Законом України «Про звернення громадян» [3] та відомчими наказами правоохоронних органів [4]. При особистому зверненні заявника до правоохоронного органу або його посадових осіб – слідчого, прокурора чи іншої службової особи, уповноваженої на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, – приймається відповідна заява або складається протокол прийняття усної заяви про вчинення кримінального правопорушення.

Крім того, під час досудового розслідування потерпілий має право: 1) на негайне прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення, визнання його потерпілим; 2) на отримання від уповноваженого органу, до якого він подав заяву, документа, що підтверджує її прийняття і реєстрацію; 3) на подання доказів на підтвердження своєї заяви (ч. 2 ст. 56 КПК). Контроль за додержанням законності під час прийняття та реєстрації заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події покладено на керівників МВС України, ГУ МВС, УМВС

Так, в ОВС заяви і повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення та інші події реєструються цілодобово в чергових частинах службови-

ми особами відразу після їх надходження та вносяться до журналу єдиного обліку (ЄО) в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події. Оперативний черговий, відповідальний за ведення ЄО, після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до журналу ЄО та доповісти зазначені матеріали начальникові органу досудового розслідування, про що інформувати керівника ОВС. Матеріали з ознаками кримінального правопорушення заборонено передавати без реєстрації в ЄО та Єдиному реєстрі досудових розслідувань (ЄРДР) до іншого ОВС.

Слідчий, який отримав у черговій частині для розгляду заяву або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення, у ЄО ставить відмітку про час та дату її отримання, посаду, прізвище та підпис, а також невідкладно вносить в електронному вигляді відомості про реєстраційний номер ЄО, номер кримінального провадження, дату та годину внесення заяви чи повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення до ЄРДР. Контроль за достовірністю внесених відомостей до ЄО забезпечує працівник підрозділу інформаційно-аналітичного забезпечення. Така система виключає можливість укриття повідомлення про кримінальне правопорушення від реєстрації.

Заяви і повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення вважаються прихованими від ЄО, якщо відомості про них були відомі працівнику ОВС, але на час виявлення не внесені до ЄО, а самі заяви та повідомлення не отримали відповідного реєстраційного номера (п. 3.15 наказу № 1050-2012) [3].

Керівник органу досудового розслідування при розгляді заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення визначає попередню кваліфікацію кримінальних правопорушень, забезпечує внесення відомостей про їх вчинення до ЄРДР, організовує виїзди слідчих на огляди місць вчинення кримінальних правопорушень, розглядає результати вказаної роботи за добу, організовує участь слідчих в оперативному виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень за гарячими слідами; особисто виїжджає на місце вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів і організовує проведення узгоджених дій членами слідчо-оперативної групи (СОГ); визначає слідчого, який здійснюватиме досудове розслідування, та організовує участь підлеглих йому слідчих в досудовому розслідуванні; доручає слідчим не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення внести відповідні відомості до ЄРДР та розпочати розслідування, а за потреби особисто вносить такі відомості та проводить слідчі (розшукові) дії; веде облік виїздів слідчих на місце події та результатів застосування при цьому науково-технічних засобів; уживає заходів щодо підвищення результативності оглядів місць події та ефективного застосування технічних засобів.

Загальна організація роботи за додержанням вимог, установлених Інструкцією [3], покладається на начальника ОВС, а в разі його відсутності – на особу, яка виконує його обов'язки.

Оперативний черговий, отримавши заяву чи повідомлення про кримінальне правопорушення та іншу подію від слідчого або іншої службової особи, зобов'язаний діяти згідно з Інструкцією з організації реагування органів внутрішніх справ на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події, затвердженою наказом МВС України від 22 жовтня 2012 р. № 940 [5], та Інструкцією з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, спрямованої на захист інтересів суспільства й держави від протиправних посягань, затвердженою наказом МВС України від 28 квітня 2009 року № 181 (із змінами, внесеними наказом МВС від 19 жовтня 2012 р. № 923) [6], і передусім негайно зареєструвати її в ЄО, направити на місце події СОГ чи оперативну групу, ужити всіх можливих заходів, щоб запобігти кримінальному правопорушенню або припинити його, організувати негайні дії щодо встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила, у найкоротший строк.

СОГ створюються при чергових частинах територіальних органів внутрішніх справ. Склад цих груп формується з працівників органів внутрішніх справ відповідно до графіку чергування, затвердженого начальником територіального органу внутрішніх справ та погодженого з начальником слідчого підрозділу. До СОГ в обов'язковому порядку входять слідчий (старший групи), працівник оперативного підрозділу та спеціаліст-криміналіст. Завданням СОГ є виявлення, фіксація, кваліфіковане вилучення та пакування слідів кримінального правопорушення, речових доказів, встановлення свідків та потерпілих, з'ясування обставин кримінального правопорушення, що мають значення для всебічного, повного і неупередженого їх дослідження та встановлення осіб, причетних до його вчинення.

Після прибуття на місце події члени СОГ з'ясовують обставини вчинення кримінального правопорушення, встановлюють свідків, прикмети осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та ймовірні шляхи їх відходу. За необхідності вживають заходів для переслідування транспортних засобів, якими заволоділи особи, що вчинили кримінальне правопорушення, або тих, що використовувалися при його вчиненні, беруть участь у розшуку та затриманні осіб, які підозрюються в учиненні цих кримінальних правопорушень.

Під час проведення огляду місця події слідчий має інформувати чергову частину ОВС про виявлення обставин, що мають значення для початку кримінального провадження, а також оперативних працівників, інших членів СОГ – про інформацію, яку можливо використати для розшуку й затримання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення. Також слідчий дає доручення стосовно вжиття невідкладних оперативно-розшукових заходів для встановлення обставин кримінального правопорушення, що підлягають доказуванню. За потреби слідчий вносить пропозиції начальнику ОВС про залучення додаткових сил і засобів, запрошує необхідних спеціалістів. У разі необхідності невідкладного проведення комплексу необхідних слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних заходів слідчий, який здій-

снює огляд місця події, вправі запропонувати іншому черговому слідчому, який перебуває в територіальному підрозділі, внести отриману інформацію про ознаки кримінального правопорушення до ЄРДР.

Взаємодія слідчих та працівників оперативних підрозділів під час огляду місця події передбачає проведення ними спільних узгоджених заходів. Зокрема, слідчий: керує діями членів СОГ та несе персональну відповідальність за якість проведення огляду місця події; разом з членами групи, залученими спеціалістами, запрошеними потерпілим, свідками та іншими учасниками кримінального провадження проводить огляд місця події, під час якого в установленому КПК України порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення, вилучає речі й документи, які мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, у тому числі матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню; забезпечує їх належне зберігання та подальше направлення для проведення експертного дослідження; за наявності підстав інформує оперативного чергового про залучення додаткових сил і засобів для документування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення; за необхідності допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження. Надає письмові доручення працівникам оперативних підрозділів про проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Здійснює інші повноваження, передбачені КПК України.

Працівник оперативного підрозділу: з метою виявлення свідків учиненого кримінального правопорушення, збирання відомостей, що можуть бути використані як докази, здійснює поквартирний чи подвірний обхід; установлює час, місце й обставини вчинення кримінального правопорушення; причетних до його вчинення осіб, їх прикмети; наявність у них зброї, транспортних засобів, слідів на одязі чи тілі, які могли залишитися через опір потерпілих або при подоланні перешкод; індивідуальні ознаки викрадених речей; напрямки, в якому вони зникли, інші відомості, необхідні для встановлення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення; негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин вчинення кримінального правопорушення та причетних до нього осіб для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; виконує письмові доручення слідчого про проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій (під час їх виконання користується повноваженнями слідчого).

Перевірку заяв і повідомлень здійснюють також проведенням окремих слідчих (розшукових) дій, насамперед огляду [7]. Його проведення на місці події до початку кримінального провадження передбачено ч. 3 ст. 214 КПК України й регламентується не лише кримінальним процесуальним законом, а й підзаконними нормативними актами. Однак у такому разі слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний невідкладно після проведення слідчої (розшукової) дії звернутись з клопотанням до слідчого судді в порядку, вста-

новленому ч. 2 ст. 237 КПК України.

Однією з головних проблем взаємодії на початковому етапі кримінального провадження у більшості випадків залишається та, що працівник оперативного підрозділу і слідчий, не будучи ще пов'язані між собою якимись процесуальними обов'язками, фактично починають їх виконувати до внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, тоді як відповідно до ст. 214 КПК України досудове розслідування має розпочинатися після реєстрації заяви чи повідомлення.

Огляд місця події до початку досудового розслідування проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення, зокрема закріплення слідів, встановлення особи, яка його вчинила. Визначені кримінальним процесуальним законодавством вимоги до змісту протоколу огляду місця події вже не відображають повною мірою реалії сьогодення. Не завжди у протоколі вдається описати абсолютно всі сліди й предмети, виявлені під час огляду. Допускаються випадки, коли під час огляду місця події при вилученні предметів не фіксуються їх індивідуальні ознаки. І вже пізніше, у приміщенні органу досудового розслідування, завершується робота з фіксації місця події, при цьому складають протокол додаткового огляду з описом кожного вилученого предмета [7].

Важливою умовою досягнення позитивних результатів у розслідуванні злочинів є оперативне, своєчасне та ефективне проведення комплексу першочергових процесуальних заходів і невідкладних негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на розкриття злочину за гарячими слідами.

Питання організації розкриття злочину за гарячими слідами завжди посідали важливе місце в методиці розслідування злочинів. На думку вчених В. П. Бірюкова, В. О. Ледашева, В. П. Лаврова, В. В. Топчія та інших [8-11], в організаційному плані розкриття злочинів за гарячими слідами (на початковому етапі розслідування) становить сукупність заходів, що забезпечують терміновість реагування на повідомлення про злочини і створюють умови для швидкого й безперервного збору та реалізації розшукової інформації.

У криміналістичному аспекті розкриття злочинів за гарячими слідами означає максимальне використання наявних сил та засобів, а також досягнень науки для виявлення і дослідження доказової інформації в розшукових цілях на етапі її виявлення, тобто при виконанні невідкладних слідчих (розшукових) дій [11].

Відповідно до Положення про організацію реагування органів внутрішніх справ на повідомлення про кримінальні, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події (наказ МВС України від 22 жовтня 2012 р. № 940), якщо особу, яка вчинила злочин, встановлено протягом однієї доби з моменту впровадження комплексу першочергових оперативно-розшукових заходів і невідкладних слідчих (розшукових) дій, такий злочин вважається розкритим за гарячими слідами [5].

Взаємодія слідчих та оперативних працівників під час розкриття злочинів «за гарячими слідами» організується за такими принципами:

1) *оперативність* – полягає у правильному, швидкому та негайному проведенні взаємних дій слідчого та оперативних працівників, спрямованих на розкриття злочину за гарячими слідами; 2) *безперервність* – означає, що процес такої взаємодії відбувається увесь час, не припиняючись і не перериваючись до моменту розкриття злочину; 3) *наступальність* – виражається в активному, ініціативному та інтенсивному здійсненні взаємодії, що має характер наступу на особу, яка вчинила злочин, від моменту надходження інформації про злочин до встановлення винної особи; 4) *комплексність* – полягає в максимальному використанні сил і засобів слідчого та оперативних працівників як під час усього процесу розкриття злочину «за гарячими слідами», так і під час вирішення конкретних завдань цього процесу.

Вивчення практики взаємодії слідчих та оперативних працівників під час розкриття злочинів за гарячими слідами дає підстави стверджувати, що до цієї взаємодії висуваються такі вимоги: 1) до складу СОГ повинні входити не лише слідчі й оперативні працівники, а й працівники інших служб та підрозділів ОВС (експерт-криміналіст, судово-медичний експерт, кінолог, тощо); 2) взаємодія слідчого та оперативного працівника має бути активною, оперативною і тривати до моменту розкриття злочину; 3) під час взаємодії слідчі та оперативні працівники повинні максимально використовувати свої можливості в розкритті та розслідуванні злочинів; 4) взаємодія слідчого та оперативного працівника повинна відбуватися з дотриманням принципів законності.

Завданнями взаємодії слідчих та оперативних працівників щодо розкриття злочинів у цей період є такі: збереження обстановки на місці події до проведення огляду місця події; встановлення особи, яка вчинила злочин, її затримання, а за необхідності – розшук; встановлення свідків та потерпілих; знаходження та закріплення слідів злочину; розшук викраденого майна; забезпечення відшкодування завданої шкоди та усунення інших негативних наслідків вчинення злочину; запобігання чиненню протидії розслідуванню злочинів.

Відтак, під час розкриття злочину за гарячими слідами слідчі та працівники оперативних підрозділів повинні здійснювати взаємний обмін інформацією, необхідною для кримінального провадження, а також вживати необхідних процесуальних, організаційних, адміністративних та інших заходів, спрямованих на встановлення особи злочинця (у тому числі співучасників та причетних до злочину осіб), потерпілих, очевидців, а також отримання від них відомостей, необхідних для підтвердження факту вчинення кримінального правопорушення та причетності до нього певних осіб.

З цією метою організують:

– переслідування і затримання злочинців (переслідування за наявними слідами, за напрямками, указаними потерпілими й очевидцями, організацію загороджувальних заходів), у тому числі в місцях їх можливого перебування або появи (організацію засідок, оточення, виставлення заслонів);

– обстеження місцевості в районі вчинення злочину з метою виявлення загублених, викинутих злочинцем знарядь злочину, інших предметів і додаткових джерел інформації про злочин і осіб, які його вчинили;

– перевірку підозрюваних за різними видами обліків, а також використання можливостей інформаційно-пошукових систем;

– орієнтування особового складу ОВС на території обслуговування, на якій учинено злочин (працівників патрульної служби, ДДІМ, УКМСД, УБНОН, ДДАІ, ДДСБЕЗ, ГУБОЗ), суміжних ОВС, військових нарядів внутрішніх військ МВС України, що залучаються до охорони громадського порядку, представників громадськості про характер, час, місце, спосіб учинення злочину, кількість осіб, які брали у ньому участь, їх зовнішність, прикмети викрадених речей і цінностей та інші відомості, що мають значення для встановлення і розшуку злочинців;

– витребування відповідно до ч. 5 ст. 40, ч. 2 ст. 93 КПК від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, інших відомостей, висновків експертів, актів ревізій і перевірок;

– отримання відповідно до ч. 8 ст. 95 КПК України пояснень від учасників кримінального провадження та інших осіб за їх згодою;

– звернення за погодженням з прокурором до слідчого судді з клопотанням про тимчасовий доступ до предметів і документів (ч. 1 ст. 160 КПК), які містять, зокрема, охоронювану законом таємницю (ст. 162 КПК), з можливістю ознайомитися з ними, зробити їх копії та, в разі прийняття відповідного рішення слідчим суддею, вилучити їх;

– призначення відповідно до п. 4 ч. 2 ст. 40 КПК ревізій і комплексних перевірок фінансової діяльності суб'єктів господарювання (фінансових установ);

– проведення (доручення оперативним підрозділам провести) слідчих (розшукових) дій: допиту (ст. 224), пред'явлення особи чи речей для впізнання (ст. 228, 229), проникнення до житла чи іншого володіння особи (ст. 233), обшуку (ст. 225), огляду (ст. 237), слідчого експерименту (ст. 240), освідчування особи (ст. 241), призначення експертизи (ст. 242) та негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 258-276) в установленому КПК України порядку.

Певні особливості організації взаємодії слід враховувати також при реагуванні на заяви та повідомлення про вчинені окремі інші категорії кримінальних правопорушень. Зокрема, до складу СОГ, яка виїздить на місце вчинення кримінального правопорушення, учиненого проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканності особи, крім осіб, зазначених у підпункті 2.4 Інструкції (наказ МВС № 1050-2012), в обов'язковому порядку включається слідчий територіального органу внутрішніх справ, який спеціалізується на розслідуванні цієї категорії кримінальних правопорушень, а також, за необхідності, – кінолог із службово-розшуковим собакою, психолог. За наявності на місці події трупа (частин трупа) людини до проведення огляду обов'язково залучається судово-медичний експерт, а також експерти НДЕКЦ відповідної спеціалізації (криміналісти, біологи, балісти).

Досудове розслідування кримінальних правопорушень, учинених чле-

нами організованих груп і злочинних угруповань, здійснюють виключно спеціалізовані слідчі підрозділи слідчих управлінь (відділів) ГУ МВС, УМВС.

Бібліографічні посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 253 с.
2. Про міліцію : Закон України від 20 грудня 1990 р. // ВВР УРСР. – 1991. – № 4.
3. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події та положень про комісії : Наказ МВС України від 19 листоп. 2012 р. № 1050 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.
4. Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події та забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах органів внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 22 жовтня 2012 р. № 940 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.
5. Інструкція з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань : Наказ МВС України від 28 квітня 2009 року № 181.
6. *Зеленецький В. С.* Правова природа і функціональне призначення дослідчого провадження по заявах і повідомленнях про злочини / В. С. Зеленецький // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. праць. – 2004. – № 3. – С. 145-153.
7. *Гальченко А.* Осмотр места происшествия по делам о нарушении авторских прав на аудиовизуальные произведения / А. Гальченко // Законность. – 2004. – № 4. – С. 23-27.
8. *Бірюков В. П.* Організаційно-правові засади розкриття злочинів по гарячих слідах / В. П. Бірюков // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 2. – С. 220-223.
9. *Ледащев В. А.* Общие положения криминалистической методики : лекция / Ледащев В. А. – Волгоград : ВСШ МВД СССР, 1987. – 16 с.
10. *Лавров В. П.* Расследование преступлений по горячим следам : учеб. пособие / Лавров В. П., Сидоров В.Е. – М. : Высш. юрид. заоч. школа., 1989. – 56 с.
11. *Топчій В. В.* Теоретичні та практичні засади взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами в розкритті та розслідуванні злочинів (за матеріалами МВС України) : монографія / Топчій В. В. – К. : РВВ МВС України, 2013. – 410 с.
12. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : затв. спільним міжвідомчим наказом ГПУ, МВС, Мін'юсту та ін. від 16 лист. 2012 р. № 114/1042/516/936/ 16875/5.

Горбачевский В. Я. Особые формы взаимодействия следователей и сотрудников органа внутренних дел в реагировании на заявления и сообщения про уголовные правонарушения. Стаття посвящена специальным формам сотрудничества следователей и сотрудников органов внутренних дел в период поступления заявлений и сообщений об уголовных преступлениях, а также вопросам строгого соблюдения установленного порядка процессуальной деятельности на начальном этапе предварительного расследования.

Ключевые слова: *заявление об уголовном преступлении, Единый реестр досудебного расследования, журнал единого учета, следственно-оперативная группа, осмотр места происшествия, раскрытие преступления по горячим следам, следственные (розыскные) действия.*

Gorbachevsky V. Ya. Special forms of cooperation between investigators and internal affairs officers during the period of filing criminal charges and reports of criminal offences. The article deals with special forms of cooperation between investigators and internal

affairs officers during the period of filing the criminal charges and reports of criminal offences. It also covers strict compliance with the established order of procedural activities at the initial stage of the pre-trial proceedings.

The author reveals the order of filling, consideration of charges and reports of criminal offences. The article also covers entries of charges and reports of committed criminal offences to the centralized registry of pre-trial investigations and the journal of joint accounting in the departments of Interior Affairs. The author also discusses the interaction of the investigator and staff of the various divisions of the Interior, as part of a forensic group, during a scene observation, with the purpose of identifying and recording information about the circumstances of committing the criminal offense, in particular, securing traces, the establishment of the person who committed it, the complex of primary procedural measures and urgent private investigative actions aimed at solving the crime "hot on the heels". The author defines the principles, objectives and requirements for the interaction between the investigators and detectives. The article features the peculiarities of response to charges and reports of the commission of criminal offences against life, health, sexual freedom and sexual privacy of an individual, as well as, criminal offences committed by members of organized groups and criminal groups.

Keywords: *report of criminal offence, centralized registry of pre-trial investigations, journal of joint accounting, forensic group, observation of a scene, solving the crime "hot on the heels," investigative actions.*

Надійшла до редакції 18.09.2014

Бабанін С. В.

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.346

СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНІ НАСЛІДКИ ЯК ОЗНАКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ПОРУШЕННЯ ЧИННИХ НА ТРАНСПОРТІ ПРАВИЛ

Визначено види суспільно небезпечних наслідків порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 КК України). Внесено пропозиції щодо диференціації кримінальної відповідальності за цей злочин залежно від тяжкості наслідків.

Ключові слова: *кримінальна відповідальність, об'єктивна сторона злочину, суспільно небезпечні наслідки, чинні на транспорті правила.*

Постановка проблеми. Суспільно небезпечні наслідки є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 КК України [1]), оскільки за конструкцією склад цього злочину є матеріальним. Визначення у диспозиції норми цих наслідків не змінилось порівняно зі ст. 217 КК України 1960 р. [2], яка передбачала відповідальність за це діяння. Згідно зі ст. 291 КК України 2001 р. наслідками порушення чинних на транспорті правил є загибель людей або інші тяжкі наслідки. Отже, ця норма не диференціює кримінальну відповідальність за вказане порушення за-